

Iskjučna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Hitler napoveduje popolno uničenje boljševizma

Nemški plen: 2,500.000 ujetnikov, 22.000 topov, 18.000 tankov in 14.500 letal

Berlin, 4. oktobra. s. Ob priliki zborovanja v športni palači, s katerim se je začelo novo obdobje nemške zimske pomoči, je imel včeraj Hitler ob 17 daljši govor. Pred njim je propagandni minister Goebels podal pregled zbirke zimske pomoči v preteklem letu. Ko se je potem pokazal Hitler, ki je prišel v Berlin z vzhodnega bojišča, so ga zbrane množice navdušeno pozdravile. V začetku svojega govora je Hitler napovedal velikanske uspehe, ki jih je treba pričakovati kot posledice operacij, ki se razvijajo zadnjih 48 ur. Potem je podal pregled gigantske borbe, ki jo je 23. junija začel bojevali nemški narod proti sovražniku Evrope. Rekel je, da so ti dogodki predhodniki nove evropske dobe in poudaril, da si je Nemčija borbo proti boljševizmu postavila v svoj program že leta 1933 in je v tej borbi dobila za svojega zaveznika Italijo, s katero je povezana z vezmi zavezništva in osebnega prijateljstva. V odgovoru na laži angleške propagande je Hitler dejal, da je sedanji vojni spopad sprožil Anglija pod vplivom judovstva in mednarodnega prostozidarsstva in se dobro zavedala, kakšne žrtve prinaša s seboj takšna vojna. Toda zaradi posledic, ki bi jih ta vojna utegnila imeti za bodočih sto let Evrope, pa je Hitler storil vse, da bi se vojni izognil. Iz enakega razloga so odhajali predstavniki Nemčije tudi v sovjetsko prestolnico, da bi naredili sporazum. Toda Rusija se je skrivaj zahrbtno in mrzlično pripravljala na vojno proti Nemčiji. Nemške meje so bile vsak dan bolj ogrožene in vedno večja je bila nevarnost, da bodo Rusi skočili nemški vojski v hrbet. Obisk Molotova v Berlinu naj bi prinesel v ta položaj razčiščenje, toda Stalinov odposlanec je predložil Nemčiji nesprejemljive zahteve, ki se dajo spraviti v štiri točke:

1. likvidacija Finske;
2. prepuščenje Rumunije njeni usodi (torej narod — tako je rekel Hitler — ki sem mu jaz dal svojo častno besedo);
3. pošiljatev sovjetskih garnizij v Bolgarijo;
4. priposestevanje Dardanelskih ožin.

Te zahteve, je nadaljeval Hitler, so bile nesprejemljive in zato sem jih tudi zavrnil. Ob tem sem na jasen način razumel, da moram stati na mestu. Sprito takšnih dogodkov je bil najbolj na mestu popoln molk, kajti le ena sama iskra bi lahko zahtevala za žrtve življenja sto in sto nemških vojakov. In v tistem trenutku, ko sem zvedel, da bo sovražnik prvi ustrelil name, sem za puško zagrabil in ustrelil seveda jaz. To je bil resnično trenutek najtežje odločitve v mojem življenju. Od 22. junija, ko so se začele operacije, se vse razvija v skladu z vnaprej izdelanimi načrti. Naše čete in sile so zmerom obdržale pobudo kakor v vseh prejšnjih vojnih spopadih, tako tudi v sedanjem. Nismo se zmogli o solidnosti našega orožja, o popolnosti naše organizacije, kakor se tudi nismo zmogli o odpornosti in požrtvovalnosti našega zaledja. Edino je, česar nismo predvidevali, namreč ogromne priprave sovražnika in za las je manjkalo, da nista bili popetani Nemčija in Evropa. In danes lahko za trdim edino to, da je sovražnikov odpor zlomljen in se sovražnik ne bo mogel več postaviti na noge. (Po dvorani so zadoneli glasni vzkliki in plaskanje.)

Nobena grožnja, kakor edina ta boljševiška, doslej še ni grozila Evropi. Toda zavoljo junaštva in požrtvovalnosti naših vojakov pa je nevarnost že odstranjena. Prvikrat je val pobujenja zajel vso Evropo. Na severu se vojskuje majhen junaški narod: Finska. Na jugu se bojuje Rumunija, ki je morala najprej premagati eno svojih najtežjih notranjih kriz, da se je dvignila in postavila na noge pod vodstvom svojega odločnega voditelja. Od Severnega Ledenega morja pa do Črnega morja so v bojni črti razvrščeni Finci, Italijani, Madžari, Romuni, Slovaki, Hrvati, Španci, Belgijci, Holanđci, Danci, Norvežani in celo Francozi. Ko je voditelj Nemčije omenjal sodelovanje italijanskih oboroženih sil, je množica z navdušenjem in plaskanjem prekinila njegove besede.

Hitler je potem začel govoriti o zmagovitih bojih, ki jih je doslej vodila Nemčija in zatrdil, da so uradna nemška poročila zrcalo polne resnice, kar so zmerom potrdila tudi dejstva. V Rusiji smo v resnici mi, niso pa Rusi na Renu. O ogromnosti te bitke zgovorno pričajo sledeče številke: do danes je padlo v naše roke 2.500.000 ujetnikov, 22.000 topov, uničenih ali zajetih je bilo tudi 18.000 oklepnih vozil. Razbitih ali uničenih sovjetskih letal je že 14.500. Sovražnik, ki nam stoji na tem bojišču nasproti, je enostavno bestialen in nečloveški. Če je kdo kdaj bil občudovalec komunističnih idej, vam lahko zatrdim, da se bo iz Rusije vrnil popolnoma ozdravljen. Pet milijonov vojakov, ki sodelujejo v bitki, bodo lahko potrdili vso resničnost raja, ki v njem žive ruski delavci in prebivalstvo. Na račun ljudstva, ki

je padlo v najbolj temno ubožstvo in težko stanje, je postala Rusija ena sama neizmerna orožarna, naperjena proti Evropi. Proti temu orožskemu sovražniku pa so naši vojaki dobili odločilne zmage. Nobena hvala ne zadostuje, da bi z njo poplačali to junaštvo, posebej pa junaška dela nemške pehote. Pehotne divizije so naredile pot več tisoč kilometrov, kakor je doslej še nobena vojska v zgodovini ni naredila. Hitler je potem omenil, da so nemški pionirji v kratkem času in z uspehom obnovili 25.000 kilometrov sovjetskih železnic, je pristavil, da

ima Nemčija ogromne zaloge streliva, kar ji dovoljuje, da omeji svojo proizvodnjo v tej panogi, ker je država sposobna vzdržati boj s slehernim sovražnikom. Nemško ljudstvo naj se spominja teh svojih besed. Ob sklepu svojega govora je Hitler našteval še velika dela in načrte, ki jih misli uresničiti na socialnem področju po zmagovitem zaključku vojne. Če bo nemški narod sam s seboj složen, ga bo podprl tudi Bog. Konec govora je zbrano ljudstvo navdušeno pozdravljalo in vzklikalo Hitlerju ter nemški vojski.

Letalski napadi na Ciper, Tobruk in Marsa Matruh

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Oddelki Kraljevega letalstva so včeraj zno-va bombardirali oporišča na otoku Cipru, kjer so izbruhnili obsežni požari.

Severna Afrika: Edinice našega letalstva in nemška letala so ponovno bombardirala važne cilje pri Tobruku in Marsa Matruhu in so zadela letališča in prednje sovražne oddelke.

Nad mesto Benghazi je bil izveden nov letalski napad. Eno letalo vrste »Hurricane« je

moralo pristati za našimi črtami. Častnik-pilot je bil zadet.

Vzhodna Afrika: Nič posebnega. Rim, 4. okt. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča iz Cirenaike, da so italijanska in nemška letala močno bombardirala angleške utrdbe v Tobruku in Marsa Matruhu. Italijanski bombniki so z gotovostjo zadeli železniške naprave na postaji in doki. Pred Marsa Matruhom pa so povzročili več eksplozij in velike požare. Nemška letala so bombardirala v zelo nizki višini protiavionske baterije, pristaniške naprave in skladišča v trdnjavi.

Srditi boji okrog Petrograda

Nemško poročilo pravi, da se nemška zastava vije
v gradiču nekdanjih carjev v Carskem selu

Hitlerjev glavni stan, 3. okt. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Boji na vzhodu se razvijajo uspešno.

Bojna letala so v noči na tretji oktober z učinkom, ki je bil ugotovljen, bombardirala vojaške naprave v Moskvi in važno oboroževalno napravo jugovzhodno od Harkova.

Močna skupina letal je ponoči zopet napadla središče angleških ladjedelnic v Newcastleu. Učinek je bil velik. Ostali letalski napadi so veljali važnim napravam ob angleški vzhodni in jugovzhodni obali, letala pa so napadla tudi več letališč.

Nad Rokavskim prelivom so včeraj lovi sestrelili devet letal, letala vojne mornarice pa so sestrelila tri angleška letala.

V severni Afriki so nemška sturmglavska letala dne 1. oktobra bombardirala pristaniške naprave v Marsa Matruhu in v Tobruku. Edinice nemškega letalstva so ob libijski obali sestrelile tri angleška letala.

Sovražnik ni niti podnevi niti ponoči pri letel nad nemško državno ozemlje.

Berlin, 4. oktobra s. V tekni bojev okrog Petrograda so nemške enote zasedle zgodovinski gradič ruskih carjev, ki so ga imeli navado imenovati vzhodni Versailles. Rusko topništvo, ki je streljalo iz Kronstadta, je poskušalo ovirati nemške operacije, toda ogenj ruskega topništva ni naredil nič drugega, kakor da je na dolgo in široko opustošil park. Ko so streljali sovražnikov odpor in mu prizadejali pri tem težke izgube, so nemški vojaki zasedli grad, ki je bil dosti poškodovan. Ogenj, ki so ga na begu v gradu zanetili sovjetski vojaki, so Nemci že v kati zadušili.

Berlin, 4. oktobra s. Pri zadnjem bombardiranju Moskve so bile glavni cilj napadov mehanične delavnice, ki se imenujejo po Kirovu. Gre za obsežno industrijsko podjetje, ki izdeluje avtomobilska vozila, traktorje in stroje za ladjedelnice. V teh tovarnah je okrog 40.000 do 50.000 delavcev. Bombni napad je bil zelo uspešen. Ogledniška letala so pozneje videla, da so bili vsi tovarniški objekti zadeti.

Berlin, 4. oktobra s. Dne 2. oktobra je sovjetsko letalstvo poskušalo napasti neko nemško divizijo, ki se bori na južnem delu bojišča. Toda nemška lovka letala so prestregla sovražnika in se spustila z njim v letalski spopad, pri čemer

Bolgarija je s tistimi, ki cenijo delo

Sofija, 4. oktobra. s. Bolgarski vojni minister Daskalov je imel včeraj zelo pomemben govor ob priliki imenovanja novih podporočnikov delavske armade, ki so bili do sedaj v šoli. Minister je med drugim dejal: »Mi smo mlad narod in ni-

mamo nakopičenega bogastva, s katerim bi lahko zadovoljili vse državljane, pač pa smo narod, kateremu delo prinaša pravo bogastvo. Nimamo zlatih zakladov, od katerih bi mogli živeti, pač smo delavni narod, za katerega pomeni delo bogastvo. Zato smo mi prvi, ki vidimo naš blagor v našem delu. Vojna je spremenila naše delo v vojaško delo, ki pa se je s tem še podvojilo. Z vojnim delom smo nadomestili vse mobilizirane čete in jih opremili, da jim damo možnost, baviti se s čisto vojaškimi nalogami. Tako so delovne sile postale potrebne ne samo za javna dela, ampak tudi za promet v poljedelstvu, predvsem pa za vojsko. Delo je spremenjeno v bogastvo, ki ne propade kakor zlato, marveč krepi, pomladi in strne ljudsko narodno moč. Na koncu je vojni minister dodal: »Vaše napredovanje sovpara z obletnico pristopa na prestol našega vrhovnega poveljnika. To ni le naključje. Zgodilo se je to vprav zato, ker je kralj Boris najbolj vnet podpornik naše organizacije. Vabim vas, da daste izraza vašemu sedanjemu slavu in vaši hvaležnosti najvišjemu vodji s klicem »Hurra« za kralja Borisa in za napredek delovne armade.«

Visoko odlikovanje škofa dr. Rožmana, župana dr. Adlešiča in dr. Plesa

Ljubljana, 4. oktobra.

Nj. Vel. Kralj in cesar je na predlog Duceja motu proprio podelil ljubljanskemu škofu Eksmsgr. Gregoriju Rožmanu visoki red »komandatorja Italijanske Krone«.

S Kraljevim »motu proprio« je bil na predlog Duceja podeljen križ častnega viteza Italijanske Krone ljubljanskemu županu dr. Juru Adlešiču. za viteza reda Italijanske Krone pa je bil imenovan dr. Ivan Ples.

Tajnik stranke sprejel zvezne tajnike

Rim, 3. oktobra. s. Tajnik fašistične Stranke Min. Serena je sprejel na poročanje zvezne tajnike. Podal je obsežno poročilo o važnosti ukazov in ukrepov, ki jih je sprejel ministerijski svet, zlasti pa je razložil ukrepe, ki se nanašajo na stranko. Po Ducejevi zapovedi bo stranka povečala nadzorstvo nad vsem življenjem v državi in sicer pod geslom: »Enake omejitve za vse! To geslo mora biti strogo spoštovano, da bo narod bojnikov in delavcev dal Duceju popoln dokaz svoje vere in svoje volje za zmago, kakor se je to vedno zgodilo.

Vesti 4. oktobra

Za obletnico vlade bolgarskega kralja Borisa je bila v sofijski katedrali slovesna služba božja, pri kateri so bili navzoči princ Ciril, člani vlade, diplomatski zbor ter številni predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Po tej svečanosti je bila parada vojaških čet mimo dvorca. Vojaki in množica so kralja Borisa navdušeno pozdravljali.

Ameriško pomoč Rusiji je treba na vsak način pospešiti in povečati, je sporočil predsedniku Rooseveltu angleški veleposlanik lord Halifax, ki se je bil vrnil pred dnevi iz Londona v Washington.

Avstralska vlada je odstopila, nakar je dobil mandat za sestavo nove vlade delavski poslanec John Curtin.

Nemško časopisje na dolgo in široko razpravlja o visokem številu potopljenih sovražnikovih ladij v septembru in pravi, da je sovražnik doslej izgubil za 14 milijonov ton svojega brodogoja, odnosno brodogoja, ki je v njegovi službi.

Japonska vlada je odločno protestirala pri perzijski vladi proti njeni odločitvi, da odreka znanprej japonskemu diplomatskemu zastopniku diplomatske prednosti. Japonska vlada meni, da je to nelepa kršitev diplomatskih pravic. Do tega sklepa je prišla perzijska vlada zgolj pod angleškim pritiskom.

Turški predsednik republike Ismet Inenij bo imel pred veliko turško narodno skupščino 29. oktobra velik govor. Na tisti dan praznuje namreč Turčija jubilej ustanovitve republike.

Japonski uradni krogi javljajo, da je japonska vojska močno napredovala v pokrajinah Čengsien in Hunan in da so potisnile čete maršala Čangkajska. Japonci so baje pri tem ujeli 5000 Kitajcev, na bojnem polju pa je obležalo 2000 Kitajcev.

Madžarska in Slovaška sta predvčerajšnjim podpisali pogodbo o ureditvi vprašanja, ki se tičejo socialnega zavarovanja na ozemljih, ki so bila priključena Madžarski in podkarpatski Rusiji.

Oddelek kitajskih čet je 60 km od Laokaia napadel indokitajski potniški vlak, pri čemer je bil ubit en indokitajski podčastnik, 4 vojaki pa ranjeni. Roparji so vse potnike potem oropali.

Iz Ankare poročajo, da je turška vlada dala zapreti vse platno in ves bobaž v državi.

Bombni napadi na angleška mesta

Newyork, 4. oktobra. s. Angleški ministrski predsednik Churchill je v enem svojih zadnjih govorov omenil, da se Nemčija nahaja v neprimikih, posebno kar se tiče letalstva. Nekaj dni za tem pa so se nemška letala z vso močjo vrgla nad Anglijo, kar nam najbolj potrjuje »Newyork Times«, ki piše sledeče: »Napadi na Anglijo so z dneva v dan hujši. Pet angleških mest je bilo pretekle noči močno bombardiranih. Štiri mesta se nahajajo v plamenih v srednji in severni Angliji, eno pa ob južni obali. Zadnje mesto je imelo tri napade, od katerih je bil eden zelo močan. Tudi dve mesti v srednji Angliji sta bili močno bombardirani kmalu po Churchillovem govoru.

S Hrvaškega

Zagreb, 4. okt. s. Hrvaški »Službeni list« je včeraj objavil zakonski odlok, ki določa, da se smejo poslužiti izkaznic za nabavo oblačilnih predmetov le tisti, ki dokažejo, da nimajo več ko dve obleki in dva plašča, razen volnenih in slavnostnih oblek. Za ženske velja, da ne smejo imeti več ko tri obleke in še tri sezonske, tri pare čevljev, oziroma odgovarjajočo količino blaga za obleko ali usnja za čevlje. Kupec bo moral dati prodajalcu v tem smislu izjavo, ki jo bo potem trgovec predložil občinski upravi zaradi potrebnega nadzorstva. Tisti, ki bi se pregrešili proti tem predpisom, bodo kaznovani z zaporom do šestih mesecev in z denarno globo 100 kun.

Vojvoda Spoletski sprejel Blaža Lorkoviča, tajnika Ustašev

Rim, 4. oktobra. s. Tajnik ustaškega gibanja dr. Lorkovič je včeraj zjutraj končal svoje obiske v mestu, kjer je bil povsod sprejet s prisrčnostjo in naklonjenostjo. Gost, ki je iskren in vnet občudovalec Rima, je storil vse, da bi na svojem potovanju po Italiji našel potreben čas, da bi v svojem obširnem programu lahko posvetil nekaj trenutkov največjim lepotam večnega mesta. Nekaj ur se je mudil tudi na obisku pri fašističnem organizacijah, ki ga zanimajo. Tako je v sprem-

stvu zveznega tajnika obiskal okrajno skupino »Savoy«, ter se podrobno bavil z njenim delovanjem. Poklonil se je tudi pred spomenikom tistih, ki so padli za revolucijo. Popoldne je dr. Lorkovič in njegove sodelavce sprejel Spoletski Vojvoda, ki se je z njim dolgo časa prisrčno razgovarjal. Sročje je bil gost tudi pri večerji, ki jo je hrvaški poslanik v Rimu priredil njemu v čast. Dr. Lorkovič in člani ustaškega poslanstva bodo zapustili Rim danes.

Zastopniki naših listov!

Potrudite se in naberite čim več naročnikov »Slovenčevega koledarja«

Le do 15. oktobra imate še čas!

Naj ne bo hiše, ki bi koledarja ne imela! V koledarju bo toliko zanimivega, koristnega branja, priročnih tabel, da bo to izredno knjigo gotovo moral imeti vsak vse leto pri rokah — tako študent kakor profesor, uradnik, trgovec, industrijec, delavec in kmet. — Vsem bo vedrilo in najboljši svetovalec. — Zato na vztrajno delo!

Vsaka fara mora imeti dvakrat toliko naročnikov kot lansko leto!

Največja njiva v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana je s prav lepim uspehom povečala pridelovanje vrtnih in poljskih pridelkov

Ljubljana, 4. oktobra.

Javna borza dela ima na Fužinah veliko zemljišče, ki je bilo prej last fužinske graščine, pripravljeno za zidanje delavskih hišic. Po socialnih načelih je Javna borza dela to svoje veliko zemljišče spomladi odstopila mestni občini ljubljanski, naj ga obdela s podpiranci JBD ter pridelek porabi za prehrano delavstva in sploh manj premožnih slojev v javnih kuhinjah v mestnih socialnih zavodih. Vsega velikega zemljišča zaradi slabega in kamnitega sveta ni bilo mogoče spremeniti v njivo, pač so pa z mestnimi konji zorali nad 100.000 m² sveta in to velikansko njivo večji del posadili s krompirjem, nekaj pa tudi s fižolom in koruzo ter posejali s prosom, torej s semenom, ki ga je kupila mestna občina. Pod vodstvom mestnega kmetijskega referenta je mestna občina to polje vse leto obdelovala z nezaupljenimi delavci, ki jih je na ta način podpirala JBD s delom, prav pridno so pa krompir okopavali tudi nezaposleni inteligenti, predvsem pa učitelji, ki jih podpira Rdeči križ. Polje je bilo res dobro obdelano in ne površno, saj so sedaj pospravili prav dobro letino. Samo na eni njivi so pridelali 5 vagonov krompirja, na tem zemljišču pa tudi še 500 kg fižola, 70 mernikov prosa za kašo in 2000 kg koruze. Vsi ti pridelki bodo za hrano v javni kuhinji v Delavskem domu in v kuhinji stare cukrarne.

Kakor že znano, je mestna občina na drugih krajih mesta razdelila velika svoja zemljišča manj premožnim slojem za obdelovanje. Tako smo na vseh straneh občine dobili polno vrtničev in njiv, ki so jih obdelali zasebniki. Marsikdo se ni pohvalil z letino, toda slabšo letino na teh vrtovih in njivah moramo pripisati neizkušenosti naših meščanskih kmetovalcev, ki so pač še začetniki ter še premalo poučeni o vrtnarstvu in poljedelstvu.

Mnogo večje uspehe je imela mestna vrtnarija, ki je spomladi obdelala precej več zemljišč kot prejšnja leta. Samo kuhinji Delavskega doma in javni kuhinji najbednejših v stari cukrarni je

mestna vrtnarija dala okrog 25.000 kg najraznovrstnejše povrtnine.

Ljubljana je torej s prav lepim uspehom povečala pridelovanje vrtnih in poljskih pridelkov ter s tem manj premožnemu prebivalstvu prav znatno olajšala dandanašnje razmere. Glavne uspehe na tem polju je mestna obč. seveda dosegla z dobavo raznovrstnih živil, predvsem pa s prodajo krompirja na mestnih stojnicah. Dokler ni bilo domačega krompirja, je mestni preskrbovalni urad prebivalstvu dobavljal uvoženi krompir, sedaj pa že na štirih stojnicah prodaja samo dolenski krompir. O tem rožnatem krompirju so se nekatere gospodinje pritožile, da se preveč razkuha. Zato jih opozarjamo, da morajo krompir dati v vrelo vodo, pa se ne bo več preveč razkuhal. Tega najvažnejšega ljudskega živila je mestni preskrbovalni urad od konca julija oddal nad 210.000 kg po cenah, ki so bile vedno najnižje cene krompirja na našem trgu. Ta krompir je bil zato na trgu tako učinkovit regulator cen, da je že pri njegovem prvem pojavu padla cena krompirja za pol lire. Upoštevajoč letošnji pridelek krompirja je prehranjevalni zavod Visokega komisarata določil krompirju tudi za revno prebivalstvo znošno najvišjo dopustno ceno. Podčrtati moramo, da je maksimalna cena krompirja na debelo v lirah enaka lanskim cenam krompirja v dinarjih. Ker se je pa prebivalstvo pustilo zbežati od veržnikov in njih pomočnikov, je jelo slepo preplačevati krompir ter s tem napravilo samemu sebi večstransko škodo. Posebno pa izletniki na deželi lahko miselno love živila ter s preziranjem najvišjih dopustnih cen zanje ponujajo tudi dvojno in trojno maksimalno ceno. Tako nam je nediscipliniranost konsumentov podražila krompir in sadje, a tudi mnogo drugega blaga, da se na jesen pojavlja mnogo novih, vedno težje rešljivih preskrbovalnih problemov. Vsi bi si morali prizadevati z vsemi svojimi silami za najstrožje zasledovanje in kaznovanje preplačevanja nad maksimalnimi cenami, da bo mogoče posledice preplačevanja vsaj nekoliko olajšati.

Spremembe v železniškem potniškem prometu

V železniškem potniškem prometu se uveljavijo sledeče spremembe: od 4. oktobra dalje se upelje dnevno od Ljubljane do Novega mesta nov potniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 19. uri in prihaja v Novo mesto ob 21.15, od p o v e pa se zato potniški vlak, ki je do sedaj odhajal iz Ljubljane ob 21.15 in prihajal v Novo mesto ob 23.08.

Vlak obstane na vseh postajah in postajališčih.

... na progi Ljubljana—Zalog

V noči od 5. na 6. oktober stopi na progi Ljubljana—Zalog v veljavo novi vozni red.

Po novem voznem redu vozijo na tej progi sledeči potniški vlaki dnevno redno in v naslednjih legah:

Odhod iz Ljubljane ob 6.00, 7.02, 10.30, 12.35, 14.20 in 18.43; prihod v Zalog ob 6.15, 7.17, 10.45, 12.50, 14.35 in 18.58. Odhod iz Zaloga ob 6.22, 7.23, 10.55, 13.21, 15.15 in 19.30; prihod v Ljubljano ob 6.37, 7.38, 11.10, 13.36, 15.30 in 19.45

... Trebnje—Št. Janž na Dolenjskem

Včeraj, dne 3. oktobra t. l. se je upostavljal železniški promet na progi Trebnje na Dol.—Št. Janž na Dol.

Promet potniških vlakov je sledeči:

Odhod iz Trebnja ob 9.50, 14.15 in 19.30; prihod v Št. Janž ob 10.42, 15.07 in 20.22. Odhod iz Št. Janža ob 6.07, 12.58 in 18.08; prihod v Trebnje ob 7.00, 13.50 in 19.00.

Finančna direkcija v Ljubljani razglasa:

Visoki komisarjat za Ljubljansko pokrajino je pod št. 1-2797/1 z dne 27. septembra 1941/XIX odredil da morajo vsi državni uslužbeni imeti za veljavno legitimiranje oblastvenim organom uradno potrdilo o svoji službeni zaposlitvi. Isto velja tudi za vse državne upokojece.

Zato se pozivajo vsi upokojevi, katerim izplačuje pokojnino finančna direkcija v Ljubljani, naj svoje železniške legitimacije takoj predložijo tej finančni direkciji, da jih opremi s takim potrdilom.

Predložiti je tudi žel. legitimacije vseh upokojenčevih rodbinskih članov, ki posedujejo te legitimacije.

Zaradi ugotovitve istovetnosti je treba legitimaciji priložiti odrezek čekovne nakaznice zadnjega meseca, za katerega je bila pokojnina že izplačana.

Upokojevi, ki prebivajo v Ljubljani, naj oddajo svoje legitimacije pri finančni direkciji, vhod Poljanska cesta, pritlično, soba št. 3.

Opozarjajo se vsi drž. upokojevi, da železniške blaginje ne izdajajo več polovičnih vozniških listov na legitimacije, ki niso opremljene z zgornjim uradnim potrdilom.

SLOVENČEV KOLEDAR

V VSAKO HIŠO.

Koledar

Danes, sobota, 4. oktobra: Franč. As. Nedelja, 5. oktobra: Roženv.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote do 20. ponedeljka do 8 zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ciber Fran, Stefanova ulica 7/L, telefon št. 36-41.

Od ponedeljka, 6. t. m. dalje posluje protituberkulozni dispanzer za Ljubljano in ljubljansko okolico od pol 12 do 14.

Seznami davčnih osnov trgovin z deželnimi pridelki in semeni, graverjev in puškarjev, kinematograflov, drogerij, trgovin z lesom, trgovin s slaščicami, trgovin s športnimi, tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti bodo razgrnjeni do 15. oktobra, seznami davčnih osnov trgovin z galanterijo, trgovin z usnjem in čevlji ter raznih industrijskih podjetij so pa prav tako že razgrnjeni ter ostanejo razgrnjeni do 16. oktobra, zato pa opozarjamo zainteresirane, naj si te seznane ogledajo do določenih dni pri vratarju v pritličju leve hiše magistrata.

Vsak Slovenec, ki le more naj naroči »Slovenčevega knjižnico«.

To je njegova kulturna in socialna dolžnost. Knjige lahko plačujete mesečno

Cepljenje v Mestnem domu.

Drugi turnus cepjenja zoper davico bo v soboto 4. oktobra ob 16.30 v Mestnem domu. Opozarjamo starše, naj k temu cepljenju pripeljejo samo tiste otroke, ki so bili pred 14 dnevi cepljeni v Mestnem domu.

Pouk na ljubljanskih strokovno nadaljevalnih šolah se še ne bo pričel v ponedeljek 6. t. m. ter bo o pravem času javljeno, kdaj se prične.

Sv. Petra cesta zaprta. Zaradi popraviljanja tlaka bo Sv. Petra cesta do Fignerjeve ulice zaprta za vozni promet od jutrišnje sobote 4. t. m. pa do preklica.

Spremembe današnje radijske oddaje

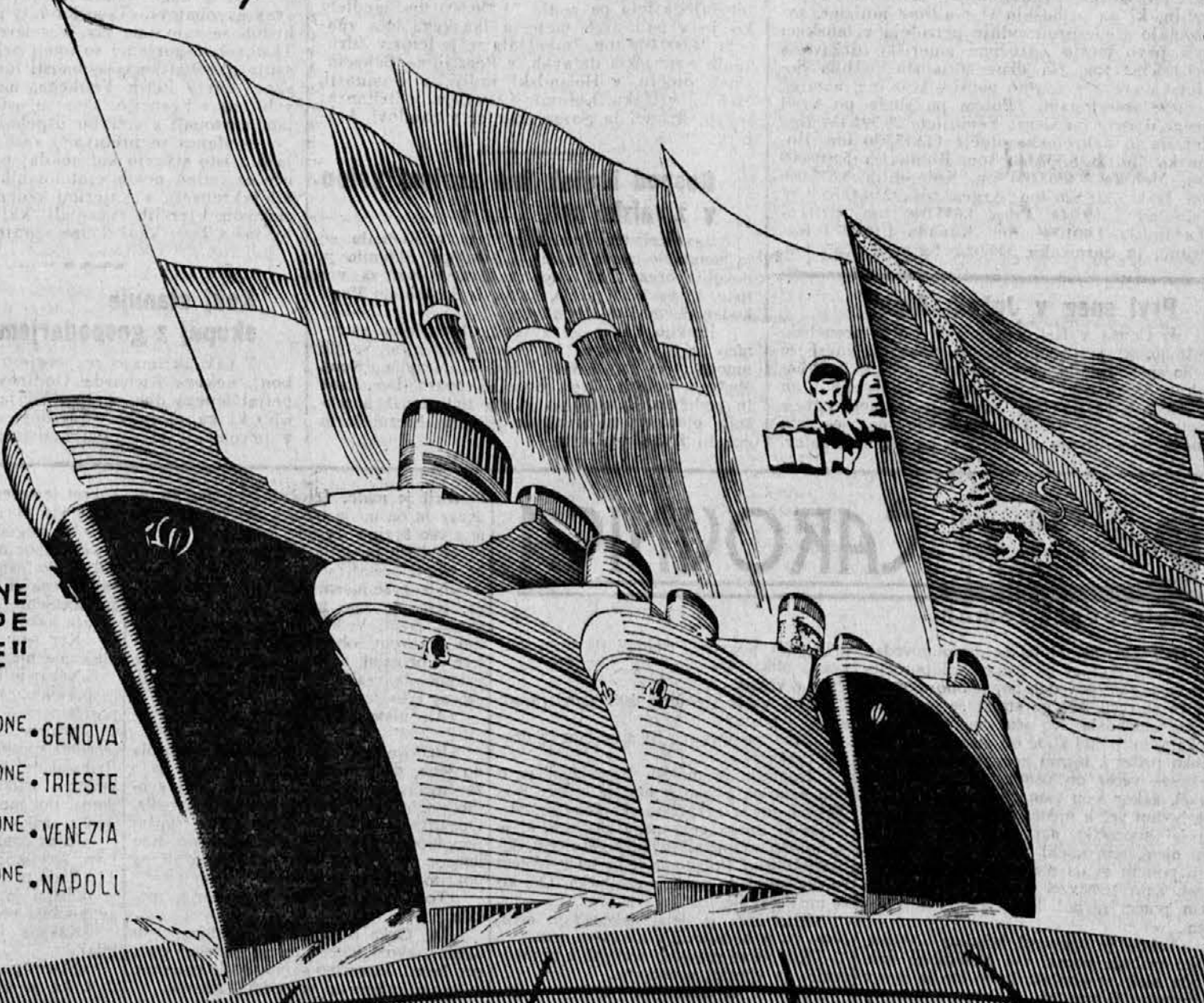
Zaradi otvoritve velesejma je radijski spored spremenjen takole: 13.17 plošče, 13.25 orkester Angelino, 13.48 posnetki s slavnostne otvoritve Ljubljanskega velesejma.

Ljubljansko gledališče

Drama. 4. oktobra, sobota, zaprto. (General-ka.) — 5. oktobra, nedelja, ob 17.30 »Hamlet«. Premiera. Red premierski. — 6. oktobra, ponedeljek, zaprto. — 7. oktobra, torek, »Dva bregovca. Premiera. Red premierski.

Opera. 4. oktobra, sobota, ob 18.15 »Netopir«. Red A. — 5. oktobra, nedelja, ob 17.30 »Faust«. Izven. 6. oktobra, ponedeljek, zaprto.

Travi italiane per tutto il mondo

LE 4 COMPAGNIE DI NAVIGAZIONE DEL GRUPPO "FINMARE"

ŠTIRI PAROPLOVNE DRUŽBE GRUPE "FINMARE"

I A L I A	SOC. NAVIGAZIONE • GENOVA
LINEE TRIESTINE PER L'ORIENTE	SOC. NAVIGAZIONE • TRIESTE
ADRIATICA	SOC. NAVIGAZIONE • VENEZIA
TIRRENI	SOC. NAVIGAZIONE • NAPOLI

Italijanske ladije po celem svetu

Andrejčkov
Jože:

Žalost in veselje

Roman v slikah
Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

73.

Novica je Aleša hudo užalostila, zakaj zmeraj je mislil, da je dobri Peter njegov oče. Danes pa je zvedel, da še staršev nima.

Potrt je premišljeval, potem pa sklenil, da bo starše poiskal, ko bo vojske konec. Njegova mati že toliko let joka po izgubljenem sinu. Morda sta jo žalost in bolečina že spravili pod črno zemljo...

Pri teh žalostnih mislih je celo pozabil na bridko resnico, da mora k vojakom.

74.

Drugo jutro je še enkrat segel v roko dobremu Petru, se mu zahvalil za vso skrb in dobroto, potem pa je krenil proti beli Ljubljani. Dolgo je še mahal v slovo domači hišici, odkoder ga je pozdravljala Peter. Potem je zavriskal in zapel tisto staro:

Oblaki so rudeči,
kaj nek' pomenijo?
Da vsi ti mladi fantje
na vojsko pojdejo...

75.

Iz Ljubljane so Petra poslali v Italijo, kjer so se uprli rodoljubi zoper tujo oblast. Niso ga utegnili kaj dosti uriti, mudilo se je v vojsko. Ko je Aleš prvič stal v boju pri topu, mu je prav prišla vsaka drobna znanja, kar si ga je bil nabral iz Petrovih pripovedovanj vojaških spominov. Kmalu je znal ravnati s topovi kakor star vojščak, pa tudi druge vojne umetnosti mu kmalu niso več bile nedoumljiva skrivnost.

Težka železniška nesreča na Japonskem

Računajo, da je izgubilo življenje okrog sto potnikov, povečini šolarjev

Na japonskem otoku Kiu-Siu se je te dni pripetila huda železniška nesreča, ki je zahtevala izredno mnogo človeških žrtv. Zaradi silnega deževja v zadnjih dneh so vode močno narasle in raztrgale na nekem kraju v bližini Kaumamota železniško progo. Vlak je zaradi tega iztril in se prevrnil, pod seboj pa pokopal številne potnike.

Reševalna dela so se takoj začela, vendar pa do trenutka, ko to poročajo, še niso dosegla zadovoljivega uspeha. Še vedno namreč pogrešajo mnogo potnikov, ki so brez dvoma utonili,

njihovih trupel pa še niso našli. Reševalna dela zaradi težavnih okoliščin morejo le počasi napredovati.

O tej izredno hudi prometni nesreči obširno pišejo japonski časopisi in med drugim izražajo strah, da morda nikdar ne bo mogoče najti trupel ponesrečenih potnikov. Računajo, da je huda nesreča zahtevala najmanj sto človeških življenj. Med ponesrečenci so po veliki večini šolarji, ki so pri iztirjenju vlaka popadali v visoko naraslo vodo in mnogo njihovih trupel še do zdaj niso mogli najti, kljub temu, da jih z vso skrbjo iščejo.

Svetovna proizvodnja petroleja v letu 1940

začetku letošnjega leta se je zlasti zmanjšala v Ameriki in v angleških onstranmorskih deželah

Zdaj so znani točni in končnoveljavni številčni podatki, koliko so lanske leto na vsem svetu pridobili petroleja, te nujno potrebne »hrane« za najraznovrstnejše motorje. Po poročilu, ki ga prinašajo »Le ultime notizie«, vzemajo glede proizvodnje petroleja v lanskem letu prvo mesto Združene ameriške države s 185.203.382 ton. Na drugem mestu je bila Sovjetska zveza z znatno manjšo količino, namreč s 30.987.080 tonami. Potem pa sledijo vrsti druge države, in sicer: Venezuela 26.394.450 ton, Perzija in Bahreinsko otočje 11.815.950 ton, Holandska Indija 8.333.681 ton, Romunija 5.810.000 ton, Mehika 5.480.000 ton, Kolumbija 3.656.000 ton, Irak 3.318.826 ton, Argentinijska 2.944.165 ton, Trinidad 2.769.944, Peru 1.855.040 ton, Britanska Indija 1.401.346 ton, Kanada 1.194.373 ton, Brunei in Sarawaku 555.922, Egipt 864.767 ton.

bivša Poljska 555.922 ton, Egipt 864.767 ton, Saudova Arabija 734.952 ton in druge države skupno 1.445.871 ton.

Svetovna proizvodnja v prvih treh mesecih letošnjega leta pa znaša 71.250.000 ton, medtem ko je v istih treh mesecih lanskega leta znašala 74.600.000 ton. Zmanjšala se je letos v Združenih ameriških državah, v Perziji, na Bahreinskem otočju, v Holandski Indiji, v Romuniji, Mehiki, v Iraku, Kolumbiji, Peruju, v Britanski Indiji, Brunei in Sarawaku ter v Saudovi Arabiji.

Gospod Maček ima zastoj vstop v živalski vrt

Ravnateljstvo živalskega vrta v Kodanju se je domislilo zares nekaj duhovitega. Sklenilo je dovoliti brezplačen vstop v živalski vrt za vse tiste, ki se tako pišejo, kakor se imenujejo živali kodanskega živalskega vrta.

Pravijo, da se je za takšno brezplačno vstopnico prijavilo okrog 1500 oseb. Med njimi se jih mnogo piše na primer: Maček, Mravlja, Konj, Medved, Petelin, Oven, Kozel, Leopard, Lev, Riba in podobno. Razumljivo je, da tudi ženski s takšnim pisanjem ni manjkalo pri tem brezplačnem ogledu živalskega vrta.

Prvi sneg v Južnih Alpah

Iz Cuneja v Italiji poročajo: Ko je prenehalo deževje, ki je trajalo zadnjih nekaj dni in se je nebo spet zjasnilo, se je pokazal po gorskih vrhovih v Alpah prvi letošnji sneg. V jutranjih urah je sicer precej mrzlo, kmalu pa ožarije ogreje toplo sonce in se spet zasmejejo lepi jesenski dnevi, ko se ljudje pripravljajo na vinske trgate.

Italijanski filmi na Slovaškem

Bratislava, 3. oktobra.

Italijansko-slovaška pogodba, ki se nanaša na izmenjavo novih filmov, je rodila dobre uspehe, kakor beremo v italijanskih časopisih. Medtem ko je Slovaška lanske leto kupila deset filmov, med njimi tudi film o obleganju Alcazarja, ki je na Slovaškem doživel velik uspeh, bo letos poslanih na Slovaško vsega skupaj trideset novih, različno dolgih italijanskih filmov. Tako namreč določa novi sporazum, ki je bil dosežen med slovaškimi in italijanskimi filmskimi zastopniki pred nedavnim v Rimu. Italijanska filmska proizvodnja je po tem takem našla na Slovaškem precej pomemben trg.

Vas akrobatov

Ljudje iz vasi Tsvorka v Daghestanu v Perziji so res nekaj čisto posebnega. Prav tako kakor so bili tudi njihovi očetje in davni dedje. Kaj radi se spominjajo na tiste čase, ko so njihovi predniki obiskali v Versailles francoskega kralja, pred katerim so razkazovali svoje odlične akrobatske sposobnosti, zaradi katerih so bili že tedaj precej znani po svetu. Stremenje je vedno novim akrobatskim presenečenjem se je podedovalo od dedov in očetov na sinove, tako da še danes lahko imenujemo vas Tsvorko »vas akrobatov«. Tsvorka leži precej visoko v hribih in zato tam živi res izredno zdrav rod. Ti akrobati-gorjanci so imeli priliko razkazovati svoje akrobatske sposobnosti tudi na dvoru ruskega carja Petra Velikega, nakar so bili povabljeni v Francijo, kjer so ostali nekaj let in tam nastopali z velikim uspehom.

Še danes se prebivalci vasi Tsvorka ukvarjajo z isto stvarjo kot nekdanji njihovi predniki: uče se vedno novih vrstolomnih in nadvse drznih akrobacij, s katerimi potem nastopajo po cirkusih, kjer jih ravnatelji kaj radi sprejemajo, saj s Tsvorkani dobro »žanjejo«.

Konj stanuje skupaj z gospodarjem

V Čikagu imajo res svojčevnega ljubitelja konj, nekega Richarda Godfreyja. Mož je pripeljal lepega dne svojega konja kar v stanovanje, ki ga ni imel v prtiličju, pač pa zgoraj, v prvem ali še višjem nadstropju. Eno svojih

sob je kratkoma spremenil v hlev. Namenil jo je namreč za »stanovanje« svojega konja. Lastnici dotične hiše, ge. Jebb, to seveda ni bilo prav posebno všeč, zlasti ne, ker je stanovala za nadstropje nižje kot pa njen »obzirni« najemnik in njegov konj. Ker beseda ni nič zalegla, je stvar naznanila policiji.

»Ta vražja konjska para,« se je hudovala na policiji, »neprestano tolče s kopitom ob tla in tako nimam ponoči nikdar miru, da bi spala.«

»Prosim,« je odgovoril Godfrey jezno, »ne ločim se od svojega Tuffyja, kajti to ni navaden konj, kakršni so drugi, pač pa pametni konj; celo pametnejši je kot pa tale ženska, ki se pritožuje nad njim. Končno pa je tudi v najemniški pogodbi zapisano, da bom živel skupaj s svojim konjem.«

Stvar je prišla nazadnje tudi pred sodišče, toda tudi tu, kakor poročajo iz Čikaga, lastnica hiše, v kateri je »stanoval« konj, ni ničesar opravila. Sodniki so baje razsodili, da ima Godfrey prav, njegov konj pa tudi vso pravico bivati v Godfreyevi sobi. Če bo gospa Jebb hotela imeti mir, bo pač morala obema odpovedati stanovanje, ne samo konju.

»Invazija« morskih psov

Po poročilu, ki ga prinaša »Il popolo d'Italia« iz Berna, so se ob novih morskih cestah, kjer zdaj vozijo ladje, pojavile velike množice morskih psov. Sedanja dogodka — beremo v tem poročilu — so povzročili, da ladje, ki opravljajo promet čez Atlantski ocean, nič več ne vozijo po prejšnjih progah, pač pa so si morale izbrati nove smeri. Ladijski promet gre preko tistih področij, ki so bila prej zapuščena. V teh vodah imajo zdaj mornarji priliko opazovati pravo »invazijo« morskih psov, prav posebno pa še na skrajnem severnem delu Atlantskega oceana. Gre za posebno vrsto morskih psov, ki so dolgi tri do štiri metre in se odlikujejo po izredni drznosti in krvočnosti.

Naj ne bo

Vaše knjižnice brez knjig »SLOVENCEVE KNJIŽNICE« ki jih bo v prvem letu 24, za skupno le 120 lir.

BELA ČAROVNICA

pustolovski roman

»Nikakor ne. Hotel se je odpovedati tej strasti, ker se je nameraval poročiti. To mi je sam povedal. Saj je bilo mogoče, da bi se rešil, ker ga etrašt še ni popolnoma obvladala. Ko sem mu še prodajal kokain, mi je dal ključ od pisarne, da sem lahko prišel k njemu neopažen. Čakal me je vsak večer ob osmih. Pozneje mi je rekel, kakor sem vam že povedal, da naj ne hodim več k njemu. Ko mi je oni dan poslal sporočilo, naj se zvečer oglasim pri njem, sem mislil, da me hoče naznaničiti policiji in da me zato hoče zvabiti v past. Zato sem vzel s seboj samokres in sem potem ravnal, kakor da bi bil blazen...«

»Tako,« je vzkliknil komisar. »Vidite, kako prihaja počasi vsa resnica na dan. Toda niste še končali. Imeli ste še druge odjemalce. Govorite!«

»Vse bom povedal... Drugi odjemalec je bil Camier.«

»Slikar?« je začudeno vprašal komisar. »Da. Toda ni kupoval zase. Kupoval je zavojčke pri meni in jih potem razpečeval dalje po deželi.«

»In jaz sem pustil, da mi je ušel!« je vzkliknil komisar in se udaril po čelu. »Kakšen tepec sem bil!... Sedaj razumem!... To je bilo ono potovanje na

prijateljstvo pogreb. Prihajali ste torej večkrat k slikarju?«

»Le včasih.«

»Oni večer ste torej bili tam, zaradi svojega posla?«

»Prav za prav ne. Bil sem tam iz drugih razlogov.«

Komisar je molčal. Razmišljal je o tem, kako na široko je morala biti že razpletena mreža razpečevalcev kokaina. Mislil je na onega neznanega zločinca, ki je to mrežo razpletal in razpečevalec dobavljal strup. Polagoma je prišel v svojem razmišljanju do nekega zaključka. Oči so se mu zasvetile.

»Kdo ve?« je dejal kakor sam sebi. Nato pa je nadaljeval z zasliševanjem.

»Kje ste se navadno sestajali z neznancem?« je vprašal nenadoma.

»V Bois de Boulogne. Na koncu drevoreda, v bližini obeh ribnikov.«

»Ali mi morete točno opisati kraj?«

»Pod velikim brestom, na koncu drevoreda, kjer je mala klopica.«

»Ali je neznanec prihajal vedno v avtomobilu?«

»Da. In z veliko brzino. Ko je bil že čisto blizu mene je nenadoma obstal. Da me je mogel spoznati, sam moral imeti v roki bel robec in si z njim briati roke.

Govoril je malo. Izročiti sem mu moral denar in on mi je izročil svoj zavoj. Nato je z vso brzino izginil v nasprotno smer.«

»Kakšen pa je ta neznanec? Ali bi mi ga mogli opisati?«

»Nikoli še nisem videl njegovega obraza. Kraj je zelo temen. In ker sem ga moral čakati vedno s popolnoma odkritim obrazom, obrnjenim v smer, iz katere je prihajal, so me žarometi njegovega avtomobila vsakikrat popolnoma osleplili, čeprav sem zaprl oči.«

»Ali niste mogli nikoli ničesar opaziti?«

»Radovednost me je včasih privedla do tega, da sem si zakril oči pred lučjo žarometov in sem se trudil, da bi s svojim pogledom prodril v notranjost vozila. Opazil sem le, da je okence bilo skoraj popolnoma zaprto in da je steklo bilo temno. Mogoče je bilo pobarvano ali pa pokrito s črnim suknom.«

»Toda neka odprtina je vendar le morala biti!«

»Da. Ozka odprtina na zgornjem delu okenca, skozi katero mi je povedal onih par besed, katere so se mu zdele potrebne in skozi katero mi je podajal zavoj.«

»Videli ste torej njegovo roko!«

»Tudi te nisem videl. Sam sem moral iztegniti roko skozi odprtino. Enkrat se mi je posrečilo, da sem se dotaknil njegove roke, toda bila je orokavičena. Toda tudi to je opazil. Grozeče je zagodrnjal.«

»Toda elišali ste vsaj njegov glas. Kakšen je bil? Visok ali nizek? Ali ste opazili kakšno napako v izgovorjavi?«

»Niti tega nisem mogel ugotoviti. Vsa-

kokrat je spremenil glas. Zdelo se je celo, kakor da bi vsakokrat bila druga oseba.«

»Ali mogoče ni bilo res tako?«

»Nikakor ne. Tudi sam sem to domneval, zato sem pazil in ugotovil, da je vedno ena in ista oseba, čeprav je glas spremenjen.«

»In kako ste to mogli ugotoviti?«

»Ker sem vedno opazil ono posebno bliskanje njegovih oči.«

»Nekaj je le mogoče izvedeti. Toda to je prema. Ali ste opazili kakšno drugo posebnost?«

»Nobene. Razen mogoče to, da zna z izredno spretnostjo voditi svoj avtomobil. Prihajal je, kakor sem vam že povedal, vedno z veliko brzino in se ustavil nenadoma, pol metra proč od mene. In to vedno z enako natančnostjo.«

»In avtomobil? Ali ste videli vsaj njegovo številko?«

»Tudi te nisem nikoli videl, kajti ko je odhajal je bila lučka na zadnji strani avtomobila vedno ugasnjena.«

»Kakšna je bila zunanost avtomobila?«

»Nisem ga mogel nikoli natanko ogledati. Le to morem reči z gotovostjo, da se avtomobil takšne vrste le malokdaj vidi. Nič ni bil podoben navadnim avtomobilom. Bil je velik in zelo temne barve.«

»Ali je bil črn?«

»Tudi tega ne morem povedati z gotovostjo. Mogoče je bil črn, mogoče pa tudi kakšne druge, toda zelo temne barve.«

»Iz vašega opisovanja morem le zelo malo izvedeti. Ali je mogoče, da niste

prav nikoli opazili ničesar? Ali niste nikoli videli nobenega pisma, ki ga je on napisal, ali kakšnega znamenja?«

»O pač! Sedaj se spomnim. Na zavojčkih, katere mi je izročal je bil vedno vtisnjen križ.«

»Ah, saj res!...« je živahno dejal komisar. »Saj smo tudi na zavojčkih, katere smo našli pri vas, opazili to znamenje, ki...«

Nenadoma pa je komisar umolknil in široko odprl oči. Zopet se je udaril po čelu in vzkliknil:

»Ah! Saj je čisto jasno... On je... Nobenega dvoma ni o tem. Sedaj imamo zanesljivo sled za zločincem. Križ!... Gotovo... Crn križ, to je prav Croix-noir!... Prav njegovo ime je to. Ujeli ga bomo. O tem ne more biti več nobenega dvoma.«

Komisar je umolknil in se zopet zamislil.

Forier ga je začudeno gledal. Ničesar ni razumel in tudi vprašati si ni upal. Videl je, da je komisar začel hoditi zamisljeno po sobi s sklonjeno glavo. Od časa do časa jo je dvignil in pogledal skozi okno. Včasih si je šel z roko preko visokega čela, kakor da bi s to kretnjo hotel pomagati svojim mislim pri delu.

Nenadoma pa se je zopet obrnil k akademiku in mu dejal:

»Kdaj bi se bili morali znova sestati z neznancem?«

»Jutri zvečer.«

»Ob kateri uri?«

»Ob pol enajstih.«